

РЕСПУБЛИКЫН СОЁЛОЙ ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДЭЙ ЗҮБЛӨӨН

АЖАЛШАДЫЕ КОММУНИС ЁҮООР ХҮМҮҮЖҮҮЛЭН

(КПСС-эй обкомой секретарь А. А. БАДИЕВАЙ элдхэлнээ)

СОЁЛОЙ хүдэлмэрилэгшэдэй республиканска зүблөөн дээрэ «Үзэл суртал, политическэ хүмүүжүүлгын хүдэлмэрин саашадан хайжаруула тухай» КПСС-эй ЦК-гай тогтоол болон республиканы соёлой хүдэлмэрилэгшэдэй зорилгонууд гэдэг асуудалаар КПСС-эй обкомой секретарь нүхэр А. А. Бадиев элдхэл хэ-

—«Үзэл суртал, политическэ хүмүүжүүлгын хүдэлмэрин саашадан хайжаруула тухай» КПСС-эй ЦК-гай тогтоол халаа үзэл суртал, хүдэлмэрин асуудлаар КПСС-эй XXV съездын гаргаан шийдхээрнээ эхлэн бэлдүүлгын үргэлжлэл мүн.— гэж нүхэр А. А. Бадиев элдхэлхэнтэй эхлэн олоон тогтоол гэдэг. Мүнөө үе сагай шатаа үзэл суртал, хүмүүжүүлгын хүдэлмэрин бодото практикнэ, тэрээнтэй холбоотой асуудлуудыг энэ тогтоол алишье талаанш шэнжэлэн, гүн удхатай тобошолол хээ.

Үзэл суртал, хүмүүжүүлгын бүхы гуримнэ нарижуулап хайжаруула дурсагда-

һан тогтоол нилээд ехээр нүүлөө, нүүлөөжшье бай-
һаар, 1979 оной октябрь соо
— Үзэл суртал, хүдэлмэ-
рилэгшэдэй бүхэсоюзна зүб-
лөөн дээрэ КПСС-эй ЦК-гай
тогтоолыг бэлдүүлгын түрүү-
шын дүн гаргагдаа һэн. Про-
паганда болон агитацийн хү-
дэлмэрин улам тодорхой-
гоор, аша үрэтэйгөөр аюуу-
хынь үзэл суртал, хүдэл-
мэрилэгшэды зүблөөн үзэл-
галһан байна. Тийхээс ажа-
байдалтай нягта холбоогоо
улам үргэхдэн, партияна ха-
луун ольготойгоор хүдэлмэ-
риэ эмхидхэн аюуула, бүхы
совет хүмүүдэй сэдхэлхэ
дээр үзэл бодолыг бүрдү-
лүүлэн, социалист Эхэ оро-
ноороо омогорхолог ба про-
летарска интернационализ-
мын үндэр мэдэрэлтэй бай-
хал тэднине хүмүүжүүлхэ
шухала гэжэ заагдаа.

Үзэл суртал, хүдэлмэ-
риэ дабаатай элзб мэрэгжэл-
тэд мүнөө үеын эрхэ бай-
далда тул тудтаа аямар зо-
рилго бэлдүүлхэ ёһотойг гэдэг
аасууд зүблөөн дээрэ үргэ-
нөөр шэнжэлэгдээ.

Зохёохы ажалтанай үүргэ тухай

ҮЗЭЛ СУРТАЛАН хүдэлмэ-
риэд соёлой болон ис-
кусствын ажал аюуулашад
горитой үүргэтэй гэдэг. Үзэл
суртал, сэдхэл бодолой
талаар мүн гоё хайханда
дуратайгаар совет хүмүүды
хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ социа-
лист соёлой үүргыг улам бүр
дээшлүүлхэ гэжэ КПСС-
эй XXV съездын табиһан гол
зорилгонуудай нэгэн юм.

КПСС-эй ЦК-гай тогтоо-
лой баталгадан абтаһаар ба-
га бэшэ саг үнгэрөө, тиймэ-
һэ партияна шухала тус до-
кумент со табигдаһан эрил-
тын ёһоор, республиканы соё-
лой болон искусствын эмхи
зургаануудай хүдэлмэрин
шанарыг хаража үзэхэ арга
боломжтой байнада гэжэ
А. А. Бадиев элдхэлхэ үр-
гэлжэлүүлэн хэлээ. Юуб гэдэг,
КПСС-эй ЦК-гай тогтоол
соо уран хайханы кол-
лективүүдэй үүргэ тухай то-
дорхойгоор хэлэгдэн шуу.

Үүлэй үедэ республиканы
театрууд, филармониууд
гүнзгий удхатай, уран хай-
ханайнга талаар хайн ша-
нартай репертуартай боло-
хын тула горитой хүдэлмэ-
рий хэһэн байна. Үүлэй жэл
нүүдтэ ажалшадые үзэл сур-
тал, сэдхэл бодолой та-
лаар, патриотическа гүн ма-
дэрлэлтэйгээр хүмүүжүүлхэ
асуудалда харюусамаар ар-
хим зохёолууд театруудай
сценэ зохёол табигдалаг, кон-
цертын программада оруу-
лагдадаг болоо.

Хүдөө нотагуудай ажал-
шадые соёлой талаар ханга-
ла хүдэлмэриэ республикын
эмхи зургаанууд элэхүүнүл-
һэн байна. Искусствын ажал
аюуулашад мүнөөнэйнь рес-
пертуарай зүжэг болон кон-
цертнүүдэй хахадһаа оло-
ниинг хүдөө нотагуудта та-
бигдалаг болохой.

Республикын районуудта
жэл бүри үнгэргэгдэгэ ли-
тература, искусствын үзэр-
нүүд заншалта гэжэ гү, али
уран хайханы интеллиген-
цийн өөрсэ янзын тоосоон
болон үнгэрдэг шуу.

Тийхээс БАМ-ай барилга-
шадые соёлой талаар хан-
галта зарим тады хайжаруу-
лагдаа. Имагтал 1979 ондо
БАМ-ай барилгашадта 200
шахуу концерт харуулагда-
жа, 40.000 гаран хүн хан-
гадаа.

Искусствын хүдэлмэрилэг-
шэдэй, тэдэнэй коллективүү-
дэй уран шадабари улам бүр
ургажа байнхай. Зохёохы
ажалдаа горитой амжал-
та туйлаһанайнга, мэрэгжэ-
лэйнгээ талаар урбаһанайн-
гаа түлөө Х. Намсараевай
нэрэмжэтэ Бурядай түрэнэй
драмын театр, мүн Ленинэй
оронто Бурядай түрэнэй
опера болон балетэй театр
«академическэ» гэһэн хүндэ-
тэ нэрэ зэргэдэ улаа дараа-
лан хүртөө. Имагтал 1979
ондо искусствын 57 ажал
аюуулашадта хүндэтэ нэрэ
зэргэнүүд олгогдоо, тийхээс
СССР-эй арадай артист Л. Л.
Линковонин Глинкын нэрэм-
жэтэ РСФСР-эй Гүрэнэй ша-
нда хүртөө гэжэ элдхэлхэ
омогорхон тэмдэглэбэ.

Гэхэтэй хамта мүнөө үе-
ын театрай гол зорилгыг заан
хэлэхэ зуураа, зохёохы ажа-
лтанай коллективүүдэй хүдэл-
мэриэд бии байһан дутуу
дунданууд тушаа элдхэлхэ
тогтон хэлэбэ. Нэн түрүүн
театруудай репертуар хана-
һаа хүрэдгүйг байһа. Ню-
тагай темэдэ бэшгэгдэн хүг-
жэмтэ-драматическа зохёол
хомор. Б. Ямпиловон «Нюэ-
нини хараба» гэһэн оперын
табигдаһан хойшо оперо
болон балетэй театрай сценэ
дээрэ мүнөө үеын темэдэ

нотагай авторнуудай бэшэ-
һан нэгэһе спектакль гараа-
гүй, яһын 2—3 жэл соо
бии болохошгуй хэбэртэй.

Нотагай темээр пьесэ бэ-
шүүлхэ талаар оро драма-
тическа театры авторнууд
тай хүдэлмэри аюуулаһагүй.

Тэрэ талаар Бурядай тү-
рэнэй драмын академическэ
театрай коллектив яһала хүд-
элмэри аюуулаа. Имагтал
һүлэй хоёр жэл соо энэ те-
атрай сценэ дээрэ юһэн шэ-
нэ зүжэг хайруулагдан табиг-
даа. Гэбэшье зүжэгүүдэй те-
матика үргэн бэшэ, табигла-
һан асуудалуудыг гүнзгөө
гү удхатай, сюжетэйн хүг-
жэлтэ ажабайдалай амисхал-
гүй, тиймэһээ хүмүүдэй об-
разууд үнэншэмэ бэшэ бай-
даа.

Нэрлэгдэгшэ театрай хү-
дэлмэрилэгшэ, уран хайха-
найнь совет шэлэгдэнэн зо-
хёолнуудта табигдаа ёһотой
байһан эрилтээ һүлэй үедэ
дэ һуадаха гэжэ тэмдэглэ-
тэй. Жэшэнь, нёндонхой се-
зоний һүүл багта театрай
коллектив Д. Дыгтеровэй
«Түрын болзор» гэһэн зүжэг
харуулаа һэн. Байса мүлүн-
дөөгүй, тон түхүү, мүнөөдө-
рэй болого байдалыг буруу-
уулаар, нэгэ талаанш зурга-
лаһан пьесыг табихала театр
тушаажа абһан байна ха юм.

Соёлой-шеф ёһоной хүдэл-
мэриэд тодорхой түсбэ, ёһо
гүрмин гэжэ байхагүй гэжэ
элдхэлхэ хэлэбэ. Хүдөөгэй
хүн зонинг хүтэрэн жэлэй
туршада хангажа үшөө ша-
ндагуйды.

Гэхэтэй хамта хүдөөгэй зар-
им нотагай клубууд илан-
гала үбэлэй үедэ городохо
ошонон коллективыг утган
абхаар бэлдхэлгүй байлаг.
Жэшэнь, Гүрэнэй орол дра-
матическа театрай коллек-
тив 1979 оной декабрь соо
Мухар-Шабээр, Шэнэ-Заган, Ша-
ралдай, Калиновка, Хяагтын
районхой Сүхэ, Шара-Гон буу-
ринуудта сонсохон зүжэг-
үүдэд болуула баатай боло-
һон юм. Юундэ гэхэдэ,
нэрлэгдэнн бууруудай клуб-
ай байһанууд соо хүйтэн
байгаа бшуу.

Ажакхынуудай партияна,
профсоюзай, комсомолой зар-
им комитетууд, хүтэлбэри-
лэгшэд концерт болон зүжэг-
үүдтэ хүн зонинг сулгуула
талаар мууса туһалдаг, хо-
лын малшадые асардаггүй
байха юм.

Тэрэһнээс гадна «Хүдөө-
гэй хүн зонинг соёлой та-
лаар хангалтыг саашадан
хайжаруула хэмжээнүүд тухай»
1977 оной ноябрын 10-
да КПСС-эй ЦК-гай, СССР-
эй Министруудэй Соведэй
баталан абһан тогтоол соо
хэлэгдэннэй ёһоор, тарья-
шадта, фермын болон хойын
малшадта кино болон концерт
харуулын тула олоной дун-
да соёлой хүдэлмэриэ аюуу-
ла хараалагдаһан мүнэтэ
зөөринэ хэрэгжэһиень совхо-
уудта, хүдөө ажакхын бусад
предприятинуудта зүбшөөгдэ-
һэн, колхозуудта болон кол-
хозууд хооронын нэгдэлхэ
нүүдтэ дурдагдаһан байна ха юм.
Энэ арга боломжо даб
дээрэ хэрэгжэлхэнгүй, зүг-
өөр илангала малшадые хан-
гахын тула хэрэгжэхэ хэрэг-
тэй.

Саашан элдхэлхэ үргэл-
жүүлхэдээ, нүхэр А. А. Ба-
диев уран зураашадтай, уран
зохёолшодой, компози-
торнуудай хүдэлмэри тушаа
тогтожо хэлээ. Үзэл суртал,
литератур, политическэ хүмүүжүүл-
гын хүдэлмэриэ тэдэнэй үүр-
гэ угаа эхэ юм гэжэ онсо
тэмдэглэгдээ.

Соёл-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай гол зорилго

СОЁЛ ГЭГЭЭРЭЛЭЙ хүдэлмэ-
рин асуудалда элдхэлхэ
горитойхон хуби зорюулагдаа.
Республиканы соёл-гэгээрэлэй эмхи зургаа-
нууд хүн зоний болбосорон
хүмүүжэхэ хэрэгтэ улам бүр

дэ ороһон, 3,3 дахин олон
уншагшад библиотекһээ ном
абһан байна. Эдэ тоо, ба-
римтанууд юу харуулаб, гэдэг,
ажалшадые коммунист
ёһоор хүмүүжүүлгэдэ клубай,
библиотекын, музейн бодо-
то үүргын ехэ болоһые гэр-
шэлнэ ха юм.

Хүн зонинг соёлой талаар
хангалта республика дотор
өөрын үндхэтэй болоһон
гэжэ. Юуб гэхэдэ, хүн зо-
ной ажаһуудг томо болон
жэжэ бүхы һуурин нотагууд-
та соёлой байһан гү, али
клуб, библиотек, уран хай-
ханы коллективүүд бии боло-
һонхы бшуу.

Ажалшадые коммунист
ёһоор хүмүүжүүлхэ талаар
областной партияна органи-
зацийн олон янзын ажал
аюуулагда клубууд ехэ һуу-
рин эзэлдэг.

Нотаг нотагай партияна
организацинуудай нийтэ-
политическэ хүдэлмэриэ аюуу-
ла хэрэгтэн улаан булан-
гуд болон библиотекнүүд-
дэй хажуугаар клубууд шу-
хала түшгэ тулгууринь бо-
ложо үгэнэ. Клубай аюуу-
лэдг хүдэлмэри яһала ехэ. Яһэ-
шэнь, нёндон гүрэнэй болон
профсоюзай клубуудта
159000 үдэшнүүд үнгэргэг-
дэ, 382000 лекци уншаг-
даа, уран хайханы һайн ду-
ранай коллективүүдэй хүсөөр
19000 зүжэг наадан табиг-
даа. Эдэ бүхы хэмжээ аюуу-
лануудта дүн хамтадаа 106
миллион хүн ерэнэн, хара-
һан байна.

Мүн баһа библиотекнүүд-
дэй аюууладг хүдэлмэрин
хэмжээн һураггүй ехэ боло-
жо байна гэжэ элдхэлхэ до-
тор тэмдэглэгдээ. Жэшээ-
лэ, нёндон 13 миллион ном
үгтөө гэхэ гү, али уншаһа
бүхэндэ 28 ном хүртэнэ. Бу-
рядай бүхы халбарин би-
блиотекэд хүн зонийн 28
процентнэ ябадаг юм.

Тийхээс ажалшадые ком-
мунист ёһоор хүмүүжүүлхэ
хэрэгтэ манай музейнүүд го-
ритойхон хубилага оруулаг
болоһон. 1979 ондо 450
мянган харагшад хангагдаа
гэхэ гү, али 1977 онойхи
орходоо гурбанай нэгэ ху-
бияр олон болоо.

Гэхэ зуура, имагтал тоо,
баримтын хэмжээгээр, соёл-
гэгээрэлэй хүдэлмэрин сэгнэг-
дэдг бэшэ ааб даа. Эндэ хүд-
элмэрин улаа, хүмүүжүүл-
гын ажал аюуулын шэглэл,
тэрэнэй шанар нэн түрүүн
харагдаа ёһотой. Хүмүү-
жүүлгын бүхы хүдэлмэрин
комплексноор эмхидхэн аюуу-
ла эрилтэ КПСС-эй XXV
съезд дээрэ табигдаһан бай-
на. Онсоһон хэлэбэл, үзэл
суртал-политическэ хүмүү-
жүүлгын хүдэлмэриэ сэдхэ-
лэл бодолой талаар, ажалда
болон гоё хайханда дуратай-
гаар хүмүүжүүлгэтэй нягта
холбоотойгоор аюуула ёһо-
тоотой.

КПСС-эй ЦК-гай тогтоол
соо хэлэгдэннэй ёһоор, со-
вет хүнүүдэй научна үзэл бо-
долыг бүрдүүлгэдэ халаа
коммунист хүмүүжүүлгын гол
хуудан болоно.

Юуб гэхэдэ, имагтал мар-
ксистско-ленинскэ эрдэмэй үн-
дэһы хайнаар шудалһан эх
хүн нийтин ажабайдалай
үзэгдэлнүүды ангин тала-
һаа сэгнэжэ, агууехэ сурта-
лыг бодото байдалда хэрэг-
лэжэ һураха жэшээтэй. Со-
вет хүнүүдэй марксистско-
ленинскэ үзэл бодолыг бу-
ридүүлгэдэ клубууд, би-
блиотекнүүд, музейнүүд ехэ
үүргэ дүүргэхэ ёһотой. Соё-
лой эмхи зургаануудта оло-
до хэрэгтэй хэмжээ аюуу-
ланууд бата һуурида оло-
һонхы. Ямар хэмжээ аюуула-
нууд ба гэбэл, Ленинскэ хэ-
шэлнүүд болон шалгалта-
нууд, номуудыг зүбшэн хэл-
сэлгэнүүд, выставк-харага-
нууд, «Клубай ленинана»
гэһэн гаршаг доро үнгэргэг-
дэг үдэшнүүд, лектори-
нууд олоной зүгһөө һонир-
хогодог болоһонхы. Полити-
ческэ болон экономическэ
хуралсануудыг үнгэргэхэ
хэрэгтэн библиотекнүүд
партияна организацинуудта
горитой туһаламжа үзүүл-
даг юм.

Авиазаводой болон Шэнэ-
Бэрэнэй авто-заһабарилгын
заводой, Тарбагатайн болон
Мухар-Шабээрэй соёлой бай-
шанууд, Бага Куналеин, Хан-
галатайн болон бусад клубууд
энэ хүдэлмэриэ муу
бэшээр аюууладг. Кабанскын
районхой библиотекнүүдтэ
«Ленинэй суртал илан ман-
да» гэһэн гаршаг доро үн-
гэргэг үнгэргэгдэхэ эхлэннэй
хүдэлмэриэ тэмдэглэхэ хэ-
рэгтэй. Тийхээс Улаан-Удын
олон библиотекэ В. И. Ле-
нинэй зохиолнуудыг уншаг-
шад дунда дэлгэрүүлхэ зо-
рилгыг бэлдүүлхэ байнхай.

Гадна Зэдын районхой би-
блиотекнүүд шадар эмхидхэ-
хэгдэннэй «Ленин, У. саг. Би.»
гэһэн лекторин хүдэлмэри
һонирхойтой. Һүлэй табан
жэлэй туршада республикын
библиотекнүүдтэ нийтэ-поли-
тическэ литература уншаг-
шадта олоор үгтэдэг болоо.

Л. И. Брежневэй «Бага
газар», «Нэргэн хүжэлгэ»,
«Шэнэ газар», «КПСС-эй
үзэл суртал, хүдэлмэрин
гол шухала асуудалууд» гэдэг
номуудыг олоной дунда
нэбэрүүлхэ талаар клубууд-
та болон бүхы библиотекэ-
нүүдтэ ехэ хүдэлмэри аюуу-
лагдаа.

Совет арадай революцион-
ной дайшалһа ёһо заншал-
нуудыг халан абалгаар клубууд-
та, библиотекнүүдтэ,
музейнүүдтэ ехэ хүдэлмэри
хэгдэнэ, патриотическа болон
интернационала хүмүүжүүл-
гэ үргэн далайсатой болоо.
Энэ талаар Сэлэнгын район-
до арадай музейнүүды эм-
хидхэлхэ хайшаагдамаар. За-

гастайда, Ноёхондо, Ташар-
тын 35 жэлэй оёе тэмдэг-
лэтын хэмжээ аюууланууд
эмхидхэгдэннэй М. Н. Ерба-
новой музей, Тарбагатайда
бии болгодоһон партиза-
нуудай алдар солын музей
республикын нэгдэхэмэл му-
зейн туһаламжаар бүтэһэн
ааб даа.

Хэнийшье мэдэхээр, рес-
публика доторнай революци-
онно, ажалтай, дайшалһы ал-
дар солын 470 хүшөө тоо-
логдог. Олон райондо тэд-
нине үзэл суртал, хүдэл-
мэриэ үргэнөөр хэрэглэдэг
болоо.

В. И. Ленинэй түрһөөр
110 жэлэй ойн баярта үдэр
хүртээр хоёр бара шахуу
саг үлөө. Илнэчэй ажабай-
далыг, тэрэнэй зохиолнууды
дэ олоной дунда, илангала
залуушуулай, үмбүүдэй дун-
да үргэнөөр шулуулхала, нэб-
тэрүүлхэ шухала. Бүхы клубууд-
та, бүхы библиотекнүүд-
тэ Ленинскэ уншалга-
нуудыг, хэшэлнүүдыг, үдэл-
шүүдыг үнгэргэхэ, револю-
ционн вождин намтарта,
ажал аюуулада зориулаһан
булангуудыг, выставкнүү-
дыг эмхидхэхэ хэрэгтэй. Гад-
на, партиян болон комсомоло-
лой ветерануудтай уулзал-
гануудыг үнгэргэхэ юм ааб
даа.

Тийхээс Эсэгэ ороноо хам-
гаалгын Агууехэ дайнда со-

вет арадай туйлаһан Ила-
тын 35 жэлэй оёе тэмдэг-
лэтын хэмжээ аюууланууд
клубай, библиотекын хүдэл-
мэрин түсбэ соо горитой
һуури эзэлхэ ёһотой.

Гадна, РСФСР-эй, Буря-
дай АССР-эй Верховно бо-
лон нотагай Соведуудтэ бо-
лохоё байһан һуналта клубууд-
тай, библиотекын хүдэлмэ-
риэ онсо һуури эзэлһэн бай-
на. СССР-эй Конституцийн
үлхэ шанарыг, һуналтаһаа
һуналта хүртээр партиян ба
Соведүүдэй туйлаһан амжал-
тыг хүн зондо ойлгуула та-
лаар горитой юмэн хэгдэ-
һэн байгаа.

Хэрбэ соёлой эмхи зур-
гаанууд ажабайдалтай, ажа-
лал коллективүүдтэй нягта
холбоотой һаа, үзэл бодо-
лой талаар хүмүүжүүлгын хүд-
элмэриэ довтолхы удаа
шанартай болгожо шадаха
мүн. Тийхээс ажалшад табан
жэлэй түсбэтэ дааба-
рин амжалтагайгаар бэ-
лүүлхэ хэрэгтэ ажалшад
дуршад шадабаринэ элсүүл-
хэ талаар коллективүүдтэ ёһо-
той туһаламжа үзүүлжэ ша-
даха бшуу.

Эрхлэмээр, зохёохы шанар-
тайгаар хүдэлмэриэ эмхи-
дэн аюууладг библиотекнүүд
республика дотор олон.
Заримынь элдхэлхэ нэр-
лэн магтаба.

Тийхээс Эсэгэ ороноо хам-
гаалгын Агууехэ дайнда со-

вет арадай туйлаһан Ила-
тын 35 жэлэй оёе тэмдэг-
лэтын хэмжээ аюууланууд
клубай, библиотекын хүдэл-
мэрин түсбэ соо горитой
һуури эзэлхэ ёһотой.

Гадна, РСФСР-эй, Буря-
дай АССР-эй Верховно бо-
лон нотагай Соведуудтэ бо-
лохоё байһан һуналта клубууд-
тай, библиотекын хүдэлмэ-
риэ онсо һуури эзэлһэн бай-
на. СССР-эй Конституцийн
үлхэ шанарыг, һуналтаһаа
һуналта хүртээр партиян ба
Соведүүдэй туйлаһан амжал-
тыг хүн зондо ойлгуула та-
лаар горитой юмэн хэгдэ-
һэн байгаа.

Хэрбэ соёлой эмхи зур-
гаанууд ажабайдалтай, ажа-
лал коллективүүдтэй нягта
холбоотой һаа, үзэл бодо-
лой талаар хүмүүжүүлгын хүд-
элмэриэ довтолхы удаа
шанартай болгожо шадаха
мүн. Тийхээс ажалшад табан
жэлэй түсбэтэ дааба-
рин амжалтагайгаар бэ-
лүүлхэ хэрэгтэ ажалшад
дуршад шадабаринэ элсүүл-
хэ талаар коллективүүдтэ ёһо-
той туһаламжа үзүүлжэ ша-
даха бшуу.

Эрхлэмээр, зохёохы шанар-
тайгаар хүдэлмэриэ эмхи-
дэн аюууладг библиотекнүүд
республика дотор олон.
Заримынь элдхэлхэ нэр-
лэн магтаба.

Тийхээс Эсэгэ ороноо хам-
гаалгын Агууехэ дайнда со-

вет арадай туйлаһан Ила-
тын 35 жэлэй оёе тэмдэг-
лэтын хэмжээ аюууланууд
клубай, библиотекын хүдэл-
мэрин түсбэ соо горитой
һуури эзэлхэ ёһотой.

Гадна, РСФСР-эй, Буря-
дай АССР-эй Верховно бо-
лон нотагай Соведуудтэ бо-
лохоё байһан һуналта клубууд-
тай, библиотекын хүдэлмэ-
риэ онсо һуури эзэлһэн бай-
на. СССР-эй Конституцийн
үлхэ шанарыг, һуналтаһаа
һуналта хүртээр партиян ба
Соведүүдэй туйлаһан амжал-
тыг хүн зондо ойлгуула та-
лаар горитой юмэн хэгдэ-
һэн байгаа.

Хэрбэ соёлой эмхи зур-
гаанууд ажабайдалтай, ажа-
лал коллективүүдтэй нягта
холбоотой һаа, үзэл бодо-
лой талаар хүмүүжүүлгын хүд-
элмэриэ довтолхы удаа
шанартай болгожо шадаха
мүн. Тийхээс ажалшад табан
жэлэй түсбэтэ дааба-
рин амжалтагайгаар бэ-
лүүлхэ хэрэгтэ ажалшад
дуршад шадабаринэ элсүүл-
хэ талаар коллективүүдтэ ёһо-
той туһаламжа үзүүлжэ ша-
даха бшуу.

Эрхлэмээр, зохёохы шанар-
тайгаар хүдэлмэриэ эмхи-
дэн аюууладг библиотекнүүд
республика дотор олон.
Заримынь элдхэлхэ нэр-
лэн магтаба.

Тийхээс Эсэгэ ороноо хам-
гаалгын Агууехэ дайнда со-

вет арадай туйлаһан Ила-
тын 35 жэлэй оёе тэмдэг-
лэтын хэмжээ аюууланууд
клубай, библиотекын хүдэл-
мэрин түсбэ соо горитой
һуури эзэлхэ ёһотой.

Гадна, РСФСР-эй, Буря-
дай АССР-эй Верховно бо-
лон нотагай Соведуудтэ бо-
лохоё байһан һуналта клубууд-
тай, библиотекын хүдэлмэ-
риэ онсо һуури эзэлһэн бай-
на. СССР-эй Конституцийн
үлхэ шанарыг, һуналтаһаа
һуналта хүртээр партиян ба
Соведүүдэй туйлаһан амжал-
тыг хүн зондо ойлгуула та-
лаар горитой юмэн хэгдэ-
һэн байгаа.

Хэрбэ соёлой эмхи зур-
гаанууд ажабайдалтай, ажа-
лал коллективүүдтэй нягта
холбоотой һаа, үзэл бодо-
лой талаар хүмүүжүүлгын хүд-
элмэриэ довтолхы удаа
шанартай болгожо шадаха
мүн. Тийхээс ажалшад табан
жэлэй түс

НАЖАЛДАА АБЬЯАСТАЙ...

(Түгэсхэл. Эхиннин.
2-дохн нюурта).

Хүхэгдэй хүхэгэмэй, спынтын олон тоото хургууныуд бий. Хүүлэй үедэ тын 43-дын кварталда хү гэдэй хүхэгэмэй хургуу хүхүдэлжэ ахилээ. Гүрөө олонхи соёлой байшангуу үбэлэй үедэ хүхүдэлжэ бэ дэгдэлжэ, тон найнаар лабарирлагдана байна. Комитив-вагон заабарилга заводой хүхүгдэй хүхэгэй хургуулиин байрада нахална заабарилга хэгдэ гүрөөдэй бүхы соёлой бүшан болон библиотектэй хүхүдэлжэын пролетарна, агуухэй вождь В. П. Ленин түрлөөр 110 жэзэй эрхмээрэ угтахэ гүрөө бэлдэжэ байна. Хүүлэй үе хотын соёлойд хүн зүүрда 4 мянга гаран лекс хөөрөөлдүүдэ үнгрөөн, концерт наада харуна юм. Эгээл найнаар дэлдэжэ Соёлой ордон байшангуудай тоодо авин водой «Гассвет» гэжэ Соёлой ордон, локомтив заабарилгын заводой, нахэмбин комбинадай, мян консервын комбинадай,

лэй заводой соёлоя гүл
танууд ороно. Дураатм
гэжээдэ бүхы хүсэ ша
лаа зөрүүлэн хүдэлдэг
шоод олон. Нэн түрүү
нүүрөө нэрэмжтэ, со
байшантай дэргэдэхи ку
на тсатрай хүзүбэрилэ
дэгдэ. Тэрэ 2 кружок хү
бэрлэдэг юм. Эхэшүүд
кружокто ахамад клас
хурагшад, дээдэ болон т
хай дунда хургуулинуу
студентууд, хүдэлмэри
яодаг. Багшүүлэй кру
токто хурагуулин бага, ду
аагш, хуульчид, эрхтэн
элбэхиин, нэгээс чаадаа,
Удэр бүхэндэ 30-40 ү
бүүд иккүстөрөөс бүрн
зэргээрөө танилсаха

сеолий байхан тээвэр яв
шамдагад. Гэвч локомотив
вагон занасархилтын хэр-
дүүд Соёлой ерднөй, Д. К.
зарвалыг хэрэмжлээ
яраад, гүрэнэй багшан
райн институтын дэргэд
«Байгальн долгунууд»
хүн студентууд яарад яв
хатарай ансамблин хүтээ-
рилэгш С. В. Доржиев
бусад болоно. Гэвчтэйс го-
дод зарим сеолсд эмхи э-
гаануудай аюулдууд хүлээ-
ринг шанах үшөөл муу со-
ло на гэжэ тэмдэглээ хэр-
түн. Соёлой зарим хүдэл-
рилэгшд сөрөнгө үндэр
рэдэ хүрэмсөө хүлээнэ
Төлөнөр мэргэжлэлэнгэ

лаар ямархуй ургалтаа
байхгүй юм. Ехэнхн үрэн х
ханай коллективүүдийг гэгц
дүй бэлэн шадабари
надад хүрэнгүй. Аж
шадар ажагуудад хэнгэлд
хүнддэд наймаанай, эд
рийс хамгаалах болон
сад мөргөжлийг хүдэлмэ
лэгшд амаралтын үдэрн
дү амарангүй хүдэлд гэг
ааб даа. Тэднннн хан
хүн тул тухай үдэрн
театруудта байгуулбал бо
хон байгаа. Хүн зонин б
даг-байдаг газруудтай
хэ соёлой талаар ханг
гэршээ эхэ үддэ шандар

Энэ хүдэлмэрийг соёлын
хоо гадна нэвсгүүтэн бү
хүдэлмэрийнлэгшд хабаадуу
даха зэргтэй. Үхнбүгдд
сэх анхрал хандуула х
шэ соёлоодой гол зорил
нуудай нэгэн болон. Үх
лүй хүдэлмэри бүри. Сай
руулхын тула Улаан-Үд
горгисэдномой дэргэдэ «А
ралтын үдэрэй клуб» б
гуулагданхай. Клубай з
дани долоон болоодой пат
ча бүхэндэ зоолоод юм. О
зоной хабаадалгатай го
дод болон районой һийл
нүүд яһала һайнаар үйлд
дэг болоо. Энэ хэрэгтэ Зү
Сибирини гүрэнэй соёлой

Ц.Б. ДАШИБАЛОВ.

дентнер ехэ туһа хүргэнэ гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Соёлой хүдэлмэринэ найн шаартайгаар, гүдзэгэ ухдагтайгаар, ашаг үрэхэ хэтэйгээр ябуулуа гэшээ тон шушула. Гэвэр энэ хэрэг үшөөл наанадаа хүрэнгүй. Улаан-Гомнаа «Эндэр култуурагай» горада «Эндэр» гэгдэгэй болохын тулаа тэмдэглэ. Тээд мүнөө үдэ хотындоо талмай, гууламхануудыг ноогооруулаа хэрэг тон аалар ябуулганада. Мул горолой соёлой болон амаралтын ша-нэ парк байгуулуулганаа ноогоор уншай. Түнмэ парк Дээдэ Огостойдоо нээхээр харааланхагбид. Ноирхолтой хилүүдтэй үнүгэргэдэлэг аарим уулзалганууа ноонгүгөөр үнүгэргэдэлэг. Энэ түс үулзалгануудыг өмхидгээр эмээлтэй байдаг гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй.

Забайкалын транспортна барилгаташдай Дорногойской секретарь **И. Н. Агтаев** нэгж хөөрө:

— КПСС-эй ЦК гай нояб-
рийн (1979) Пленумий шинд-
хээрнүүнд бэлүүлхын ту-
ла БМ-ай Буярадтай участог-
тай барилгаташ булга шахуу
дээшлүүлэгдэһэн со-
циалис уялангуудыс аабан
байна. Мүнөө үсдэ БМ-ай
Буярадтай участогтай 52 бри-
гада, 700 гаран худалмэри-
гэд 10 дахь табан жэлэй түс-
сөтэ дабаринуудыс дүүр-
гэлэй тухайгаа мэдээсэд бай-
на. Соёлой байшан болон
библиотеканууд БМ дээрэ
үзэл сурталтай худалмэр
бодуула ёһотой гүлматанууд
болонхой. Байгал-Ам
тай магистратин соёлой эми-
н журганууд ноирхолтой хэмжээ
абулгануудыс олоор
үйгэртэй. Олон тоото шэнэ ёһо
заншлануу үйгэргэдэ
бүтэ болонхой. Итхээш, ту-
руушын нөсдөн сөөлэ, ака-
дэйн түрүүшүдэй хуураа
гэхэ мэтэ болоно. Тематиче-
ска үдэшнүүд, уяналгаташ
конференцинууд, амал үгс
журналнууд лекци болон хоор-
додоонууд барилгаташдай
эрхэ сэдэхэлдэ бүхөөр ха-
дугдагдла. БМ-ай Буяра-
дтай участок дээр уран хай-
ханай самодетельность яла-
ла эхэ хүргэжтэ аабанхай.
«Невская промена» гэһэн
агартыгдаа, «Ульгэр»,

ли» гэһэн кинослетон нуу-
рийнайтай хүн зондо хай-
шаадагдла болонхой. Бидэ
соёлойгоо байшангай дэр-
гэд совет эмхилдэхэбди.
Мун манай худалмэриэдэ ту-
налдаг эдбхэтэд олой. Тэдэ-
мнай хэд бэ табан урай хай-
хана, коллективн гэшүүд
болон. Соёлойнай байша-
нгууд уран хайханай 20 кру-
жок хүлээн. Тэдэнь 7-
шыннь хүмүүдэй кружокуу-
лом. Бидэ сэт үргэлжэ дүн
хууруунуудайгаа хүн зондо
концерт наала харуудга
даниалтай болонхойбди. В. И.
Ленинэй 110 жэлэй ойдэ,
Эсгэж орооно хамагтайн
Агууэхэ дайнай совет ар-
дтай паллаатар дүүрлээр 35
жэлэй ойдо зориулжа, олон
тоото хэмжээ абулгануудыс
үйгэргэхээр хараалхайбди.
Эдэ байндирүүдтэй зориул-
жа, уран хайханай хараг-
гын тоссоото концерт болон.
Соёлойнгоо гүлматна диско-
текэ нээхэ түсэбтэбди. Ма-
най нээхэ байшангай нуури
дээрэ комплесе нээбэл таа-
рамжтай гэжэ нагандна.
Эгээр байрмайнай уйтаншаг
байна. Бүхэл район соо 1
автоклубтайбди. Тэрэмнай
хаанаше хүрэнгүй, — гэжэ
Кабанскын районой Колесов-
ско соёлой байшангай ди-
ректор **В. П. Петрушенкова**
хөөрөбэ.

«Шулсар», «Тэнгис» гэсэн пональнo-инструментальнa ай-самбынгууд республикнн, сонин уран найханай харагдахуудай лауреат, дипломант гэвэл үндэр нээр эргэнүүд тэ хүртэлхэй. Манай 2 коллектив нэгднo жэлэй нояб-ринн 7-до Москва ошнo, хэдэн концертүүдмэ ВДНХ-да харуулан байна. Соёлоймнaй гүлэмтэнүүд театри-зованнo найдринүүдмэ үн-гэргэн, дискотекнүүдмэ ам-хидхэнэ. «Байгал», «Тулан» гэвэл соёлой байхангуудтa соёлой университетүүд дур-длагдэс. БАМ-ай Бурдла дур-длагдэс 21 киш түхэр, рэлгэрүүд хангна. Тэднэр үн-гэрлэгш жэлэйнгээ түсбэ 10 процент дүргээн юм. Манай үчакот дээрэ хайн дуранай 2 киностуд хүдэл-дэг. Тэднэр хэдэн нонир-холтой фильмүүдмэ бүтэ-лэс. Гадна нэгдэмэл гурн-маар хүдэлгэр библиотекн-14 филиал, 51 нүүдэл библи-отекс барилгашадн мэдэдэ үтгэнхэй. Уншагшадн тоо жэл бүри олошорно. Мүнөө 11 мянган хүндэ хүргэгдэн-хэй. 1976 онтой сасуулол-уш, уншагшадн 3 дахин олош-орно. Соёлоймнaй хүдэлмэр-дэ дутуу дуланууд үшөөл-бин гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Манай үчакотта байдаг со-ёлой байшан болон библи-отекнүүдэй материална үн-дэлэнинн муу. Мүнөө хүр-тэр барилгашаднaй зарим тосхонуудтa соёлой байшан үгы байнаар. Гадна түбэй библиотекс оорын байшан-гүй. Соёлой хэрэгсэлнүүд, уран найханай коллективэй гашүүдэй үмэлхэ юстомууд

[illegible]

— Дүшэн жаялыг саада тээр байгууллагад манай театрыг үүсгэгчдийн байгаагаар гасгирч үүсгэж, тэд Москва, Ленинград хотонуудад ажилладай урда эгээл түрүүлэхийнхөө тоосонч байна. Тэрэ гасгирчидын дунгуудээр театрыг академичекч гэсэн үндэр нэрэ зэргэдэ хүртөө. Мун театрыг хэдэн араад артист нар РСФСР-ий, Буряадай АССР-ы, арадай, габылдаа артист гэжэн нэрэ зэргэдэ хүртөө. Тэдэний дунда би РСФСР-ий арадай артист эрхэ хэсэг дунда нэрэ зэргэдэ хүртэлхондоо аргагүй барягтайб. «А к а д смичекс» гэжэн нэрээс ханайга, театрыг дунжгууудынгээ ма-

түрүүс орид дэсэлдүүлхын тулд шармайн оролдого багнэ. Энэ хэрэгтэй манай коллективийн хүн бүхэн ороорынгоо хүбнэ оруулна гэхэд алдуу болохогч Тестартайман коллективийн хамтагтаа үшөө нэмэхээр хараадагана. Тэдү театрийнхай байшан үйтданаа хэлнэлхүн. Репетити ххэ танагтанууд артистуудта дутаадана. Мүн артисттарта квартиранууд үсөөднэ. Манай театр солонднын шөртэ дабан аажам нүүртэй. Тэднэ шадхадог зүгээрэ тунахын брэдот багдан. Гадна республикын гаа уран хайшанай самодетестынстни коллективүүдтэхэ анхараа ханауунабид. Юуб габэл, бэлитгэн хүүбүд, басагад манай театрай эрүүдүн артистнар болохо ошун. Гастролюю ябаха үсдэмэйн элдээ ушар тохолоддог. Зарим клубууд хүйтэн, сөөррөлэгдээгүй байдаг. Эдэ бүхын шалгажа байха гэсэн партиян райкомуудтай, райгүсдөкмуудай явтаа болоно ха юм. Гороудой зарим хүнүүд, тэдэний тооаа студентээрхын, манай театрай зүгээгүүдтэ тон үсөөнөөр ябаа

на. Нимэ бадад айгууламдын хуудамрын хуяга дээрхээ болон аа гү гэжэ ха-нахаар. Олонхи театруудца, буюрад филармонидэ шизэ байшаггууд хэрэгтэ болдоо байна. — гэжэ Буурдад. Тенинхи орленто орло болон бэлэддэ театры соллист, РСФСР-эй арадай артист Д. Ц. Даинев хэлэб.

Млха-консервын комбината «Төрэнги» гүлэн дуу, хатарай арадай ансамблинх түлбэрилэгшэ, РСФСР-эй соёллой габайта худамэрилэгшэ Т. А. Полозова элдхэдэ тушаа тогтохо ахуудал

Элдхэдэ тушаа үтэ хэлэб. Гэжэ нэгэдэмэл туримаар хуудамдэ Түлхэнхи ойлгонтой кын диристор Л. Д. Билыдэва, Хорини райтудэ дэ мэдэ соёллой таганы даатга Д. Ф. Нимасев, Захаамынхи кинонхи диристор Б. Ж. Доржиев, В.Ш.М-эй Хянтэ соёллой мэдэжэ сэгиртэр В. К. Цыремпилов, Хуучин районой Тамар Хуучинхи кино-түхэрхэрилэгшэ кинохудамэрилэгшэ Хуучин Н. Ф. Коидратыев, Мухар-Шабзарай райтудэ дуомэ соёллой таганы ахтудэмэл даатга Р. Н. Рютинна гүлшэ хабаалаа.

ТАСС-ай фотохронико.

бадал гары
туу баянжид
дэгсбэлжээ
ондтой т
хувилгын
анхуунай ш
дэгс нэгтэ
дэгс элэнд
дэгс тали
дэгс хөө
дэгс дунда
дэгс ханд
дэгс библи
дэгс эндэ
дэгс та он
дэгс тэн, тэ
дэгс байжар
дэгс тушаа
дэгс хорхой

[illegible]

... байна
 А. Бадмаев
 ... Хун т
 ... байхан
 ... ба
 ... ба
 ... гүн ү
 ... агуу
 ... ж
 ... ж
 ... сойло
 ... сол
 ... юм»,
 ... Бреж
 ... дрга

Орлиной
да зал **СО,**
Удд.

[illegible]

**ХИЛЫН
саанагаа
ТАСС
АПН**

ХАШАХ

ША-гай гуронэй секретр
 С. Эвсн Уласхоорондын
 олимпискй комитедэ (МОК)
 сн дээрэ үгэ хэлэхэдэ
 спортнаа эмхин хүтэлэ
 ордэ политическ хашал
 харшалалта дэхэ хэдэлг
 грган байгаа. Энэ бүдүү
 агуулынь уласхоорон
 олимпискй хүдэлөөн
 дэ буруушааба.

МОК-гай 82-доон сессин
 тула Лейн-Плэсидтэ
 орута эрэлэн авд, ША-
 гай гуронэй секретр, по
 литическ үгээр дайшууна

ФКП-гэй НАЦИОНАЛ
 БОВИНН. Франциин К
 мунис партинг национал
 Сөвөдэй засадан Париж
 дарай энэ хотодо боло
 дуурба.
 500 гаран делегат зүг
 хэ зүйлдэ оруулагдаһан «
 теллеингн, соёл ба со
 лизм тээшэ демократич
 дашбалта» гэгээн темье
 эр үдэр соо зүшбэн хэлсэ

А, ХАР

[illegible]

ШАХА

на. Эдэнэр обшест
дөөһөнөр хубилгахы
хамтын тэмсэдэ хү
шингянна, алкаш
шадан ба нителнген
доолгшэдэй хоорон
доо бэхжүүлэхын т
сэнэ.

ФКП-гэй Генерал
ретарь Жорж Марш
хэлэй үгэ хэлэхэдэ
гэн национальна Со
седаннин дүнгүүд
нон байгаа.

НЭДЭМ

ха- Дауме (ФРГ) тэмдэг
урааг «С. Вансын хэлэг»
ртаж МОК-гай гшшууд
хүг-гүйгөөр уруу дуруу
хэй-таба», —гээж Англи
АА-днаны газетэ бэшэнэ

АА агентсын
понтент Лейк-П
нигэж мэдэсэнэ: «
хуунтаар сонсох
тихые Улсхооронд
лийкэ комителээ
шүүд дэмжэнэ. Тэрэ
дөөрөө нааданууд
дээнэй ёшоо энэ зу
вада болохо ёшотой»

Үс үн-
 түүн
 элмэр-
 тарла-
 нин т-
 хн хо-
 тэм-
 на се-
 н түг-
 ФКП-
 дэй за-
 согсол-

тэмдэглээ», — г
президент Лорд
пресс конференц
снийн дүнгүдые
соносохбо.

Москвада
Олимпиадые бүр
бухы олимпынск
хохинол ушаруу
гай загнргаанай
гаашы лаан,
шиндэхэбэрин аб
Лорд Киллан
февеци дээр у
эб найрамда у
дугдай хоорондо
голоолтодо алба
нийск хүдэлсөн
бэхинүүхүны М
шүүдэй хүсэж
солон тэмдэглээ

«МОН-гай» сессини гурб
хабаадахан дэмлэри туха
Олимпийн зидент хэблэ-
лүүн булта то мэдээсэбэ,
аллын наада оронгуудһаа
онэй ёһоор эрхэн жүрһа,
гэгдэхэ зэр тоото асууда,
дуугаар сахалаа. Ол

ед МОК-гай
Киляниан
дээрэ сесс-
соголходоо
нэгэрэжэхэ
у бургаа
хүдэлөөндэ
нэ СИА-а
дээрэжэ ний-
МОК-гай бай-
ан байна.
пресс-Кон-
г хэлэхэдээ,
аргата, ара-
н үгээр ойл-
дололдоо ойм-
н нэгэдэж
К-гай гэг-
байные он-
Комитетэд

АДАНУУД

ТОЙ

н үеэрэй ху-
МОН-гай пре-
й түлөөлэгшэд-
Бүхы дэлхэйн
Лейк-Пласидт
нстнуудай олон
уудта харюу-
мийн наада-

да үнгүрэгэгдэр-
дөр Кицланин
на.

ЭН. Зунай
данууд тушаа
дэгдэвч хай-
ушаараа юм,
гүрэнэй дэ-
гдээтэгшэ мэ-
дөө байһан
дануудыг ха-
н тула амери-
най хүсэлт
гаража
гэ Сагаан бай-
секретарь хэ-
зорилогтойгоо
оаналыа олим-
дыг хашахаар

АНГЛ
сэн тэмс
тэмсэд я
Английн
хоулжа
ЗУРАГ
Түлөө тэ

Энэ ороной засагаархигчид бодогшодтой, демократи улсуулна. Имагтал хүлээл аа Уэльсын полицины учаснаа бараа.

ДЭЭРЭ: нигэжэ засагаархигчид сэгшэдые «хэхээни».

ТАГ

фашинзмд эсэргүү-
гудтай хайра гамгүй
болон жэлэй турнада
огуудта 240 хүн со-
хид эрхэнүүдэйнгээ
С-айг фотохронико.

МАНАЙ ДАЙШАЛХЫ НҮХЭР

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайнай үедэ генерал-майор Л. М. Доватор, И. А. Плиев ба В. В. Крюковай удаа дараалан хүтэлбэрлэн морин сэрэгэй корпусхы 9-дэхи полкын политическэ таагата алба хэһэн байгдана. Байгал шадарай нотагуудай хубууд полкынмай бүридэлдэ ябаһан юм. Аха дүү Бурядай хубуудай дунда эрэлхэг зоригтой олон бэлэй. Тэдэнэй зариманин дайсангай тэмсэжэ, баатарай хүлөөр унаа, нүгөөдүүлнэ түрэл нотагаа бусажа, амгалан тайбан амалдаа амжалта туйлаа.

Мүнөө Улаан-Удэ ажа-хуудай манай полкын минометно батерей политрук байһан, суг алба хэһэн нүхэр Содном Банзаракцаевич Хандажапов тухай хооронхоний. Тэрэнэй нэрэ республикын олонинтэдэ мэдээжэ. С. Б. Хандажапов Бурядай номой хэблэлдэ 1974 ондо «Сабельный поход» гэжэ ном гаргаһан байна. Тэрэнэ соого дивизионгэй морин сэрэгшэд тухай бэшэжэ. Энэ ном уншажа байхадаа, олон хүнүүдэй хуби заяантай танилсабади. Тэрэ өөр тухайгаа олон үгэ хэлээгүй. Зүгөөр нүхэр Хандажапов дайсангай баатараар тэмсэжэ шуу.

С. Б. Хандажапов Москва шадарай хатуу шанга байлдаанай үедэ 1942 оной январьда манай полкдо эльгээгдэд, минометно батерейн комиссараар томилогдоо һэн. Бидэнэй дунда олон яһанай сэрэгшэд албанда ябаһан юм. Ород, украин, белорус, буряад, киргиз, узбек, казах, татар, осетин, черкес ялтан сугтаа фашистнарт тэмсэгдэ байгаа. Осетин И. С. Фриев — батерейн командир, буряад С. Б. Хандажапов — комиссар, С. Д. Ефремов, Е. Г. Пухов, Д. В. Строев — взводудай командирнууд һэн.

24-тэй политрук Хандажапов Волюколаас шадар түрүүлшнээ байлдаандаа баадалжа, удаань Глазть ба

Вазузы голнуудай саана болоһон байлдаануудта дайсангай тэмсэжэ. Замполит гэгэнтэ бэшэ шархатаа, алуулһан нүхэр хэһэнгөө орондо жагсажа, фашистнары сохилсогдо бэлэй. Жэшээнь, фашист снайпернууды усадхаха хэрэгтэ эдэхүйтэйгээр хабаадалсада байһан. Тинхэдэ хэлхээ холбоошодтой суг олон дайхин телефоний кабель татагда байха. Нэгэтэ тэрэ Н. С. Фриевэй шархаташаада, батерейн сэрэгшэдэ хүтэлбэрлэжэ, тэдэнэй урда табиглаһан зорилго сүм дүүргэжэ шадаһан байна. Нүхэр Хандажапов 1942 оной эсэстэ Смоленскэ областин Подосиновка ба Арестово шадар болоһон байлдаанай үедэ хүндөөр шархатаашы һаа, нүхэдөө орхижо, ара тала гараагүй һэн. Тэдэнэр тинхэдэ даабаряа мүн лэ дүүргэгшэ бэлэй.

Тингэбэшэ политрукгай удаадахи байлдаануудта хуруулан баатаршалга тухай онсо хооромоор.

Содном Банзаракцаевич 1942 оной эсэстэ госпитальдо орохо баатай болоо һэн. Нүхэрингөө тэнэ улаан байхынь мэдэжэ байгаашы һаа, зоригтой сэрэгшэманай хэзээ эрхэ хаб гэжэ хооронд дээдэ һэмдэ. Бидэ 1943 оной хабар Нурска областин газар дээрэ фашистнарт тэмсэжэ ябаа һэмдэ. Туялсдаанай халуун хайхы үгэдэ гэгтэ комиссаргай бин болошобо гэжэ. Ушөө хүсэд эдэгшээр шархатай эрэлхэг нүхэрингөө эрхэлэжэ байрлаһан, хүхирин гвардеенүүд бүри нэтрүүлгээр, хатуу зоригтойгоор булмита р а н эзмдэгшэдэй тэмсэжэ бэлэй. Нүүдэ мэдэн тэгээнманай, ахалга лейтенант Хандажапов Москвагай сэрэгшэ госпитальдо хүсэд эдэгшээр шархатай табигдажа, Брянска фронтын ара талын нэгэ чэстда амаралтада байгараа, командованиһаа хурангүйгөөр нүхэдтөө ябаһаһан байгаа.

Манай морин сэрэгэй дин

визи 1943 оной март нарада Севск хото шадар угаа хүндэ байдалда тулалдажа байба. Фашистнарс самолет болон танкинуудай тулалдажатайгаар зали забдагуй доб-толжол байгаа. Гитлероведүүд мартын 17-до байлдаа эхилбэ. Нэгэ рото автоматчигууды дахуулан 6 танк нэгэ талаһаанмай, нүгөө тээһэмнай мүн лэ автоматчигуудтай 28 танк биднине тогтоогдожо, фашистнар хөөрхөөрөөшэ, тэрэ намайе абаараа бишүү. Юб гэжэдэ, мүнн шархатаад хөбтэһэн газарта улаадахи снаряд унаһан байгаа. Тинхэдэ бэшмөн намайе алулаа гэжэ һаа. Минин орондо жагсаһан замполит намтай юунай болоһы хэлэжэ үрдингүй ороһо хүндөөр шархатаһан байгаа. Ингэдэ лэ бидэ 20 жэлэй хугацада таһаршаһан байбади.

Нимэ хайхан, сээр сагаан сэлхээтэй коммунист хүндэ байр баяскалантайгаар хандангуй ялтайби.

Баатар нүхэрнэй хэды ехэ хүндөөр шархатаашы һаа, хүл дээрэ бодоо бэлэй. Гансал албаа үргэлжэлүүлхэ аргагүй болоһон юм.

Дайнда баатар габыаа харуулан Содном Банзаракцаевич акалайшы фронтдо нэрэтай түрэгшөөр акаллаа. Тэрэ партиан хуульмэндэ дэбжүүлгээжэ, арад зоной эйнгээл найдал гүйсэд харюулан хүн шуу.

Дайнай ба акалай ветеран мүнөө Улаан-Удэ хотын Октябрьска райондай дайнай ветерануудай соведэй түрүүлшын уялга дүүргэнэ. Нүхэр Хандажапов 2-дох гвардейск морин сэрэгэй корпусдай ветерануудай советэй гэгшүн юм. Тэрэ нүхэд тухайгаа һонирхотой материалууды сугтуулаад толиложо байда гэжэ мэдэнэби. Содном Банзаракцаевич олон жэлүүдэй хугацаада гурбан зуу гаран догаторвечууды элэрүүлэжэ. Тэдэнэй зуугадынь Байгалай саана ажаһуудат дүтынэ

нэйшы болоһы огто мэдэнэгүйб. 20 жэлэй һүүлээр дайнда намтай суг ябаһан нүхэр-тэймни юунай болоһы дуулаа һэм. Бомонид дүтэ тээрһэнһэ боложо, би гэдэ-һэ руугаа ехээр шархатаһан байгаа. Нимэ ушарай болоходо, нүхэрн мэдэгшэй намайе байлдаанай талмай һаа шэрэжэ гаргаад, санитарнуудта тушааһан байгаа. Тингэдэ һөөрөө бусажа вазоды хүтэлбэрлөө. Унхөөрөөшэ, тэрэ намайе абаараа бишүү. Юб гэжэдэ, мүнн шархатаад хөбтэһэн газарта улаадахи снаряд унаһан байгаа. Тинхэдэ бэшмөн намайе алулаа гэжэ һаа. Минин орондо жагсаһан замполит намтай юунай болоһы хэлэжэ үрдингүй ороһо хүндөөр шархатаһан байгаа. Ингэдэ лэ бидэ 20 жэлэй хугацада таһаршаһан байбади.

Нимэ хайхан, сээр сагаан сэлхээтэй коммунист хүндэ байр баяскалантайгаар хандангуй ялтайби.

Баатар нүхэрнэй хэды ехэ хүндөөр шархатаашы һаа, хүл дээрэ бодоо бэлэй. Гансал албаа үргэлжэлүүлхэ аргагүй болоһон юм.

Дайнда баатар габыаа харуулан Содном Банзаракцаевич акалайшы фронтдо нэрэтай түрэгшөөр акаллаа. Тэрэ партиан хуульмэндэ дэбжүүлгээжэ, арад зоной эйнгээл найдал гүйсэд харюулан хүн шуу.

Дайнай ба акалай ветеран мүнөө Улаан-Удэ хотын Октябрьска райондай дайнай ветерануудай соведэй түрүүлшын уялга дүүргэнэ. Нүхэр Хандажапов 2-дох гвардейск морин сэрэгэй корпусдай ветерануудай советэй гэгшүн юм. Тэрэ нүхэд тухайгаа һонирхотой материалууды сугтуулаад толиложо байда гэжэ мэдэнэби. Содном Банзаракцаевич олон жэлүүдэй хугацаада гурбан зуу гаран догаторвечууды элэрүүлэжэ. Тэдэнэй зуугадынь Байгалай саана ажаһуудат дүтынэ

зон. Тэрэ хүн бүхэнтэйнь бэшэлсэжэ шадаа һаа, уулзажа байда. Нүхэр Банзаракцаев 27 жэлэй туршада намайе дэбжэж олоо. Тинн тэрэ гэрһнээ хойшо бидэ үргэлжэ бэе бэеде бэшэ эльгээлсэдэ, уулзадаг болоһонбайди. Содном Банзаракцаевичтай бэшлсэдэг, уулзадаг хүнүүд Москвада, Калининградта, Волгоградта, Минскдэ, Киевтэ, Армавирта болон бусад олон хото, городуудта ажаһууда. Ветеран Бурядай морин сэрэгшэдэй хуби заяан тухай олон материалууды сугтуулаһан, зариманай дайшалхы шатгалуудлаа абаха хэрэгтэ туһа хүргэлсэһэн байна. С. Б. Хандажапов сугтуулан материалуудлаа мүннэйгээ үгэдэг заншалтай.

Улаан Одоной орденсо ба дайшалхы хэлэн металнууд-заар шагналдан дайнай ветерануудай соведэй түрүүлшын уялга дүүргэнэ. Нүхэр Хандажапов 2-дох гвардейск морин сэрэгэй корпусдай ветерануудай советэй гэгшүн юм. Тэрэ нүхэд тухайгаа һонирхотой материалууды сугтуулаад толиложо байда гэжэ мэдэнэби. Содном Банзаракцаевич олон жэлүүдэй хугацаада гурбан зуу гаран догаторвечууды элэрүүлэжэ. Тэдэнэй зуугадынь Байгалай саана ажаһуудат дүтынэ

ТҮРЭЛ НЮТАГАЙМНАЙ ТҮҮХЭЭЭЭ

БАРГАЖАНДА АЖАЬУУЯН

«1825 оной декабристуудай буһалгаанай дуун эзэрэһэн. Дворниундаа гаргаһан түрүү үзэл болдотойгоо сүлэгийн газар болоһон Сибирьтэ энэ буһалгаанай суурилан дуудлаа бэлэй», гэжэ В. И. Ленин декабристуудай хүдэлөөн тухай хэлһэн юм.

Декабристуудай Сибирьтэй байдал шудалха гэжэ эрдэм-шэнжэлгйн, хүмүүжүүлгын ухаанаруйа. Юб гэжэдэ, эндэ ажаһууа үедэ тэдэнэр урдынгаа хараа болдотууды шөнээр шүүмжэлжэ үзһэн, буһалгаанай юундэ дарагдаһы ойлгожо абаһан, юуни арадай түүхы хубилгажа шадаха хүсэн гэжэ мэдэрһэн байһа юм. Декабристуудай Сибирьтэй ажабайдал тухай хөөрхөөдөө, аха дүү Михаил ба Вильгельм Карлович Кюхельбекерүүд тухай дурдугуй үнгэржэ болоһогүй. Тэдэнэр Баргажан нотаг руу сүлэгдһэн байна.

Баргажан талдаа хадхургаһан, уян нугархай эшэтай алтаргана ургада. Удэрнын наранай толондо энэ ургамал «алта» сасар-надал, ялаганан харагдаха. Тэрэниин малтажа, газарһаа үндөөрнэй хоолоон гаргаһан тон бэрхэтэй юм. Набша намаагаараа үзэмжгүйдхыһы һаа, газарай гүн руу «шурган» ороһонон ургамал мүнхэ ажабайдал тухай бодол түрүүлэжэ һэн. Байгаланин энэ үзгэлдэ хүнэй унтаршгүй эсдэхэлтэй сасуулаа дууриин хүрээтэ, набиш нотагта XIX зуун жэлдэ сүлэгдэжэ байһан аха дүү Михаил, Вильгельм Кюхельбекерүүд тухай бодол сахилгаан мэтээр толгой соом түрөөхдөө бэлэй.

Эндэхн хүндүн хубшэ таага, хадын сэлдэг сагаан оройнууд Страдивари ба Гварнерини скрипкэнүүдэй шодит эаляга, агуу Пушкинай оорын эльгээһэн бэшүүдэй уянгыһы соһоһон байха гэжэ һанахад, үнэншөөр бэшэ шэнги. Тухын баримтада хандаа. Жандармуудай ударидагча А. Х. Бенкендорф генерал-губернатор Броневикдэ нигэжэ бэшһөн гэжэ: «Санкт-Петербургта байдаг камер-юнкер Пушкин Баргажанһаа гүрэнэй хуулин тэднэй ургаа удам-жажа, мүнөө нотагай хүн зоной ажаһуудалай ёһо заршам болоһонх. Жэшээлхэдэ, хадһаа харьялан урдадаг Банаа голый уһан орогдо, саадууды уһалалгада хэрэглэгдэдэг. Баргажанай хадаа Михаил Карловичай эдүүрилһэн газарай бишн-хотон ушастон мүнөөшэ боһини политическэ сүлэгдэ-дэ таатай газар гэжэ шэлэ-һэн юм. Ушарын гэхэдэ, ой тайгаар хүрээлэгдһэн Зүүн Сибирин аали ном-гон булан газарта амарха-наар шэлэжэн ороһон, гар-нажашы ошохын аргагүй байгаа бишүү. Нютагай ха-заар ороноо шэнжэлгын мүн-зэе байгуулаһа В. И. Эдинг түүхэдэ хабаатай номоуды үзэжэ, Ленихотой томоолол хэлһэн юм. Юб гэжэдэ, 1831 ондоо 1916 он болотор элдэб шалгаанаар Баргажан руу сүлэгдһэн хүнүүдэ 153-дэ хүрөө бишүү.

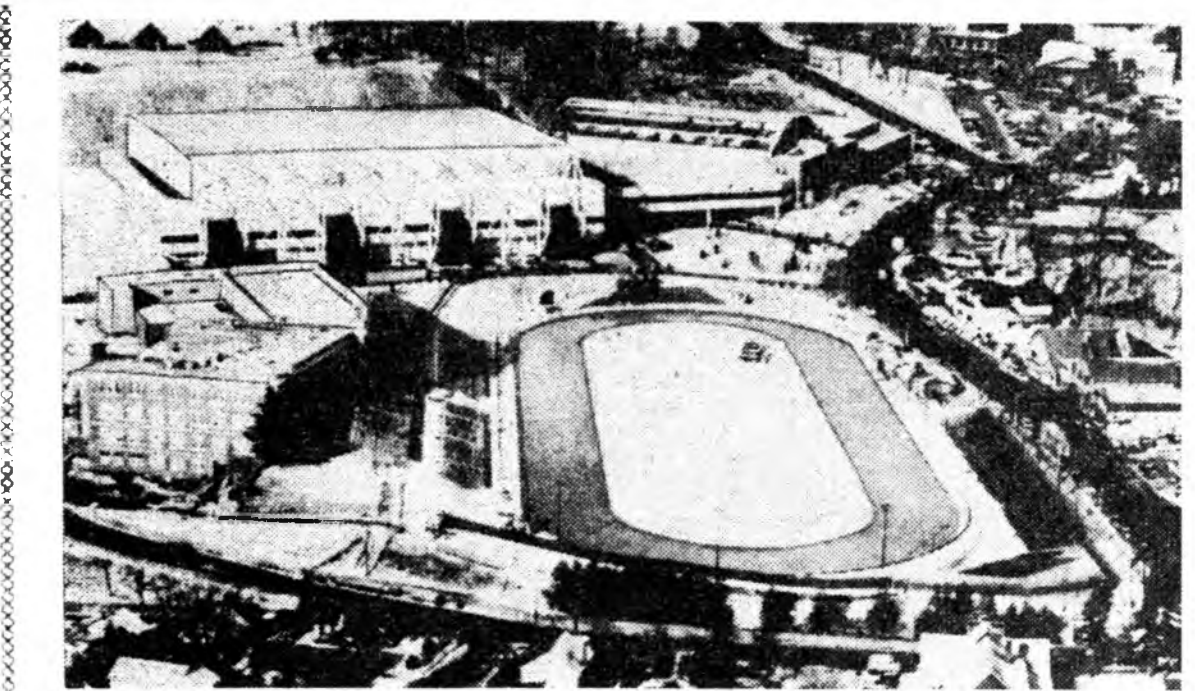
Тухай болзортон хаатаргын удаа декабристнар М. К. Кюхельбекер, С. Г. Волконский гэгшэд Баргажан руу сүлэгдөө гэжэ мэдэнэби. Тэдэ Волконский Петровскдо үлхэ тухай гуйлта бэшһэн байна. Бэе муутай һамган-дай ба үхбүүдтэй эм дох хэрэгтэй байгаа. Тэрэ үедэ Баргажанда алхышсы, докторшэ үрхэ байдаг үгэ. И. С. Г. Волконский гуйлта түбсэхэдгэһэн байна. 1871 ондо Санкт-Петербургда томилогдоһон «Сибирь ба хаатарга» гэгһэн номой

Хабарай тухай хэлһэн юм. Баргажанай хадаа Михаил Карловичай эдүүрилһэн газарай бишн-хотон ушастон мүнөөшэ боһини политическэ сүлэгдэ-дэ таатай газар гэжэ шэлэ-һэн юм. Ушарын гэхэдэ, ой тайгаар хүрээлэгдһэн Зүүн Сибирин аали ном-гон булан газарта амарха-наар шэлэжэн ороһон, гар-нажашы ошохын аргагүй байгаа бишүү. Нютагай ха-заар ороноо шэнжэлгын мүн-зэе байгуулаһа В. И. Эдинг түүхэдэ хабаатай номоуды үзэжэ, Ленихотой томоолол хэлһэн юм. Юб гэжэдэ, 1831 ондоо 1916 он болотор элдэб шалгаанаар Баргажан руу сүлэгдһэн хүнүүдэ 153-дэ хүрөө бишүү.

Тухай болзортон хаатаргын удаа декабристнар М. К. Кюхельбекер, С. Г. Волконский гэгшэд Баргажан руу сүлэгдөө гэжэ мэдэнэби. Тэдэ Волконский Петровскдо үлхэ тухай гуйлта бэшһэн байна. Бэе муутай һамган-дай ба үхбүүдтэй эм дох хэрэгтэй байгаа. Тэрэ үедэ Баргажанда алхышсы, докторшэ үрхэ байдаг үгэ. И. С. Г. Волконский гуйлта түбсэхэдгэһэн байна. 1871 ондо Санкт-Петербургда томилогдоһон «Сибирь ба хаатарга» гэгһэн номой

дада хоккейгээр зургаан мурысөө үнгэрэгдөө. Чехословакиян хоккеистууд Норвегийн командые 11:0 тоотой гоор шүүжэ. Канадын түлөөлэгшэд Голландин спортсменүүдэ 10:1 тоотойгоор илаһан байна. Түрүүлшнээ наадаанда Олимпин чемпионууд СССР-эй сугтуулагдамак команда Японий хоккеистуудтай уулзахадаа, 16:0 тоотойгоор шүүжэ. Польшын команда Финляндин түлөөлэгшэдэ 5:4, Румын хохкеистууд ФРГ-гэй сугтуулагдамак командые 6:4 тоотойгоор илаа. США-гай болон Швециин командуудай уулзалта илангаһаа шанга тэмсэлдэ үнгэржэ, 2:2

ОЛИМПИАДА ЭХИЛБЭ!

ЛЕНК-ПЛЭСИД. (ТАСС). Совет спортсменүүд 1980 оной сагаан Олимпиадын мурысөөнүүдтэ бэлэн болонхой. Лейк-Плэсидтэ болохо Олимпин наадаануудта амжалтагайгаар мурысхын тула эдэр бүхы хүсэ шадалаа, мэр-гэжэл шадабаряа элсүүлхэ юм гэжэ манай олимпийцүүд болон эдэнэй тренерүүд совет спортивна делегациин зашлата суглаан дээрэ үгэ хэлэхэдэ мэдүүлбэ. МОК-гай сессидэ хабаадаһан «Олимпиада 80-най» эмхидхэлэй комитетэй түрүүлэгшэ, СССР-эй Министруудай Советэй Түрүүлэгшын орглосго И. Т. Новиков, эмхидхэлэй комитетэй делегациин гэгшүүд энэ үдэр тэдэнэртэ айл-шар ерһэн байгаа. КИСС-эй ЦК-гай Генерална секретарь, СССР-эй Верховно Советэй Президиумтай Түрүүлэгшэ нүхэр Л. И. Брежнев ой амжалта туйлаһынь хүсэ-жэ, совет спортсменүүдтэ эльгээһэн үнэн зүрхэнэй амар-шалгын делегациин хүтэлбэр-илгэшин дамжуулахадан, сугларашад ехэ урма баяр-тайгаар угтаба.

Фигурна халтирлагар дэлх-хын чемпионка Наталья Лин-ничук, Олимпин наадаанай хоёр дахин чемпион хоккеист Владимир Петров олимпий-цүүдэй зүгһөө үгэ хэлэжэ.

Олимпин тосхойн корпу суудай нэгэн соо энэ суглаан үнгэрэгдөө. Гоё хайханаар шэмлэгдһэн, уха түгэлдэр ханын газетэ гаргагдаһан байна. Москвада болохо наадаануудта зориулагдһан плакатууд энэ бин, манай командын гэгшүүдэй дуратай аялга хужгэжэй бэшгэдһэн пластинкатууд табигдана.

Суглаанай һүүлээр олоной дунда алдаршаһан дуушад Роза Рымбаева, Евгений Мартынов, Сергей Никитин болон бусад артистууд олимпийцүүдэй урда дуунууды гүйсэхдһэн байна. Эдэнэр бултадаа Лейк-Плэсидтэ ам-жалтанууды туйлаһынь совет спортсменүүдтэ хүсэбэ.

Февралин 12-то Олимпиа-

Февралин 13-най үдэр американ Лейк-Плэсид хотодо 1980 оной үбэлэй Олимпин наадаануудай һүлдэ гал бадаржа, олон ороной эрхмэй эрхм спортсменүүдэй хабаадагатай шанга мурысөөнүүд эхилбэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Лейк-Плэсидтэ түбэй хуби харуулагдаа. Энэ каток ба мүнхэн байһан соо фигуристнууд, хоккеистнууд хаба шадалаа туршажа захаланхай.

ЮПИ ТАСС-ай фото.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхн хууданда. «Ленинэй партида үнэн сэхэ хүнүүдэ хүмүүжүүлхэ» — түрүү бэшгэ. «Партийн үзэл сурталай хүдэлмэрини шухала хуби» — соёло-дой республиканска зүблөөн дээрэ КПСС-эй обкомой секретарь А. А. Вадиевай хэлһэн элнхэлхэ. «Республикын ажалай үдэр» — тобиш мэдээсэлнүүд.

Хоёрдохн хууданда. КИСС-эй обкомой секретарь А. А. Вадиевай элнхэлхэ.

Гурбадахн хууданда. «Ажазы эрхилсэгшэ на-рижуулан байраруулаха». «Нэгэ асуудалай хоёр тал-на» — И. Николаевай статья. «Ондоогоор ажаһуу-ха аргамини үгэ» — А. Кар-ратасвагай статья. «Арадай кандидатнууд» — фото-м-дээсэлнүүд. «Хилин саана-һаа».

Дүрбөдхн хууданда. «Түрл байгалина аршалан хамгаалха» — Р. Снова-наар статья. Спорт. «Са-наар дабагдаһан утын зам» — С. Тыхсэвагай статья. Сонохолнууд.

БУРЯДАЙ ТҮЛӨӨЛӨГШЭД ИЛАБА

Сибирь болон Алас-Дурна зүгэй зонхын хууе ажахын институтай багшанарай дунда «Бэвин элүүрэй» спартакдад үнгэрэгдһэн байгаа. Эдэнэр дай дунда шатарээр, даам наадалгаар, санаар, волейбо-лоор, сагалса буудалгаар үн-гэрэгдһэн мурысөөндэ Бу-рядадэ, Благовещенскин, При-морин, Эрхүүгэй, Омскин ху-дөө ажахын институудай коман-данууд хабаадалсаһан байна.

Шатар, даам наадалгадай ко-манда долоон хүнөө бүри-дһэн юм. Эндэ Приморин ху-дөө ажахын институтай ко-манда 14 очко абажа, түрүү һуури эзэлһэн байгаа. Буря-дай хууе ажахын институтай багшанар эрхмилгээдһэн 0,5 очкогоор гэгээжэ, хоёрдохн һуурида гарһан юм. Шата-рай нэгэдэхн, гурбадахн хо-л-г дээрэ наадаһан Мункоев Ешеев хоёр бүхы уулзалга

нуудаа шадарм бэрхээр үн-гэрэгжэ шадаа. Мун даам наадалгадай соһооно Бурядай хууе ажахын институтай ин-женер механик Дондовов түрүү һуури эзэлһэн байна.

Спортин бусад зүйлүүдээр болоһон наадаанда Приморин болон манай спортсменүүдэй дунда шанга тулалдаан бо-лоо. Эндэ волейболдоор наа-даһан Благовещенскин ко-манда эрхмилгэжэ, манай спортсменүүд хоёрдохн һуу-ри эзэлэжэ. Эхэнэрүүд соо-һоо Приморин хууе ажа-хын институтай команда тү-рүүлжэ гараа. Эрхүүгэй дун-да санаар үнгэрэгдһэн урил-даанда Приморин болон манай командалууд түрүүлшн хоёр һуури эзэлбэ. Эхэнэр-үүдэй дундаһаа манай ко-манда эрхмилгэжэ шадаа.

Мун сагалса буудалгаар үн-гэрэгдһэн мурысөөндэ ма-най эршүүл, эхэнэрүүдэй команда түрүүлһэн байна.

Хэдэн үдэрэй туршада үр-гэлжэлһэн наадаанай дун гар-гахеда, Бурядай хууе ажа-хын институтай команда тү-рүү һуури эзэлжэ шадаа. Приморин команда хоёрдо-г дээрэ наадаһан Мункоев Ешеев хоёр бүхы уулзалга

ХҮЙТЭНЭЙ АМИН ҮУЛАРБАШЕ...

Февраль харын түрүүлшн арбан хоногой хэдэн үдэр-нэй хүйтэн байба. Гэгтэ дулаан агаарай нэбтэрэн оро-лодо, оро зуурахаа дулаараад абаһан, саһан ороһон бай-на. Тинн дунда зэргээр 20—25 градус хүйтэн үзэгдөө. Тинхэдэ Баргажанай, Хурамхаанай болон республикын хойто районуудта 29—35 градус хүртээр хүйтэрһэн байгаа. Энэнь урда жэлүүдэйхнээ хэдэн градуусаар бага юм. Мун үнгэрөөд байһан үе соо түбэй болон урда, Захаанайн районуудта 1—2, 4—6 градусуар үлүү хүй-тэн болоо гэжэ тэмдэглэгдэбэ. Бусад нотагуудта норма-һоо 1—3, 4—8 градуусаар бага хүйтэн үзэгдөө.

Тэрүүлшн Прибайкалин, Хягтын, Ахын районууд-та үнгэрэгшэ жэлэй энэ уеынхитэй сасуулаа үзэхэдэ, 2—5, 6—10 градуусаар үлүү хүйтэн болоо гэжэ тэмдэг-лэгдэжэ. Тинхэдэ Февралин түрүүлшн табан хоногто Прибайкалин райондо 30—35, хойто районуудта 40—45 градус хүйтэн болоһон байба.

Энэ үе соо хулахаанар нахилһан аад, һүүл тээ бага зэргэ шагнадаһан байна. Нютаг бүхэндэ ороһон саһанай зузаанниһы нэгэ жэгдэ бэшэ. Жэшээнь, зүүн-хойто рай-онуудта — 2—3, түбэй газар нотагуудта — 5—10, урда районуудта 11—25 сантиметр болоно. Прибайка-лин, Баргажанай районуудта саһанай зузаанниһы 30—50 сантиметрэй тэмдэгтэ хүрэнэ.

Газарай хурһын 250—300. Байгал далайн эрьээр 150—200 сантиметр тухай дооһоо хүрһэн байна. Унг-рөөд байһан үе соо республикын нотаг нугануудга ур-дан гарадаг гол горхойной уһанай норуу 20—60 сан-тиметрээр дооһоо ороһон байба.

Февралин хоёрдохн арбан хоногто республикын зар-им нотагуудар бага зэргээр саһан орохо, шуургалха зэргэтэй. Һунииндэ 25—30, үдэртөө 10—15 градус хүй-тэн үзэгдэжэ; баруун-хойто зүгһөө секундын 5—10 метр хүсэтэйгөөр халхилхаар хүлэгдэнэ.

ГАЙ-ГАЙ

Унгэрөөд байһан Февраль харын хоёрдохн долоон хо-ногой туршада республика дотор арба нэгэн ашар бо-лоо. Эдэ усалта уварилнууд

САНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХН ПРОГРАММА «Орбита-2». 7.55 — Дам-жуулгын программа. 8.00 — «Время». 8.50 — Олимпин үбэлэй XIII наадаанууд. 9.10 — «Сохорнай горон» — уран гайхалһай фильм. 10.50 — Олимпин үбэлэй XIII наада-нууд. Коньки 1500 м. (эх-энэрүүд). Халаһаа санаар холжорлоог (эршүүл). 11.50 — Шонэ һонин. — «Орбита-2». 13.55 — Дам-жуулгын программа. 14.00 — Шонэ һонин. 14.20 — «Северные этюды» — ба-римтата фильм. 14.30 — «Москвагай комсомолшуудай хэрэгүүд». 15.00 — Олимпин үбэлэй XIII наа-данууд. Хоккейгээр ЧССР-эй болон США-гай сугтуу-лагдамак командалуудай уулзалга. Улаан-Удэ. 16.45 — «Про-пагандистнар ба һуралсаг-